

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ
№02071211

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри економіки підприємства
та менеджменту

Анастасія ПАНЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту
Протокол № 2 від 27.08.2020 р.

Розробник:
Селезньова Г.О., к.е.н., доц. кафедри економіки підприємства та менеджменту

Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Належне створення, а в подальшому функціонування та розвиток кожного суб'єкта господарювання, потребує детального планування, дієвим інструментом якого виступає процес бізнес-планування. Особливо важливим є бізнес-планування господарської діяльності на сучасному етапі розвитку економіки, адже об'єктивно посилюється потреба в більш детальному та комплексному впровадженні сучасних елементів планування за для забезпечення життєздатності та планової конкурентоспроможності підприємства. Все це обумовлює необхідність вивчення теорії та практики бізнес-планування в ринкових умовах господарювання.

Навчальна дисципліна "Бізнес-планування" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньої програми "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" для всіх форм навчання.

Мета навчальної дисципліни: формування системи знань і практичних навичок із методології розроблення бізнес-планів від генерування підприємницької ідеї до проведення фінансового аналізу та аналізу ризиків.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Макроекономіка	Інвестування
Мікроекономіка	Міжнародний бізнес
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Операційний менеджмент
Оцінка ефективності бізнесу	Управління проектами
Інноваційне підприємництво	Управління ефективністю розвитку підприємництва
Маркетинг	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Розуміння основних понять процесу планування і бізнес-планування на підприємстві, здатність вивчати та оцінювати фактори зовнішнього середовища, розробляти стратегію розвитку	Визначати основні поняття процесу бізнес-планування. Встановлювати джерела інформації та етапи розроблення бізнес-плану. Визначати місію та обґрунтовувати цілі підприємства з урахуванням ситуації, що склалася. Визначати структуру бізнес-плану та вимоги до його оформлення
Здатність розробляти бізнес-план та його окремі розділи на основі дослідження факторів зовнішнього та внутрішнього середовища	Розробляти бізнес-план підприємства шляхом опрацювання його певних розділів, оцінювати економічну ефективність бізнес-проекту та презентувати його.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 . Загальна методологія планування та бізнес-планування

Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві

1.1. Сутність і завдання планування, його місце в управлінні підприємством.

Чинники, що обумовлюють важливість планування у сучасних умовах господарювання. Місце планування та контролю в управлінні підприємством. Філософія планування. Змістова характеристика планування. Сутність контролю, його етапи та види. Основні завдання планування та контролю. Планування як процес підготовки та прийняття управлінських рішень. План як результат процесу планування. Змістова структура плану.

1.2. Методологічні основи планування.

Основні принципи планування. Підходи до планування. Загальні та спеціальні методи планування. Система показників планування. Методи обчислення показників (екстраполяційний, пофакторний, нормативний). Моделювання багатоваріантних планових розрахунків.

1.3. Технологія процесу планування.

Основні етапи процесу розроблення планів. Вихідні дані для планування загальних показників діяльності підприємства. Основні частини плану підприємства. Інформаційна база планування. Нормативна база планування та методи розроблення норм і нормативів.

1.4. Системи планів, їх сутнісна та змістова характеристика.

Сутність системи планування та системи планів. Система планів і звітів, її характеристика. Вимоги до системи планування і контролю: цілеспрямованість, цілісність і повнота, структуризація планів за змістом тощо. Характерні ознаки систем планування. Основна система планування на підприємстві: стратегічне планування, поточне планування, оперативно-календарне планування. Бізнес-планування та його роль у розвитку підприємства.

Тема 2. Бізнес-планування у ринковій системі господарювання

2.1. Сутнісна характеристика бізнес-планування. Об'єктивна необхідність планування підприємницької діяльності. Поняття про бізнес-план. Зовнішня та внутрішня функції бізнес-плану. Типологія бізнес-планів.

2.2. Цілі розробки бізнес-плану. Бізнес-план як інструмент залучення зовнішнього капіталу для реалізації підприємницького проекту і як база конструктивних комунікацій між підприємцем та майбутніми постачальниками, продавцями й робітниками. Використання бізнес-плану для моделювання системи управління майбутнім бізнесом. Бізнес-план як спосіб завчасного визначення перешкод на шляху реалізації підприємницького проекту та розвитку особистих управлінських якостей підприємця.

2.3. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Поняття інформаційного поля бізнес-плану. Основні складові інформаційного поля: маркетингова, виробнича, фінансова, загальноекономічна й галузева інформація, передбачення і припущення стосовно окремих параметрів майбутнього бізнесу. Джерела отримання інформації. Вимоги до якості інформації, необхідної для опрацювання бізнес-плану.

2.4. Загальна методологія розробки бізнес-плану. Можливість і доцільність виокремлення в процесі роботи над бізнес-планом трьох стадій: початкової, підготовчої і основної. Змістова характеристика початкової стадії як стадії розробки концепції майбутнього бізнесу: пошук підприємницької ідеї; вибір сфери діяльності; обґрунтування вибору форми організації бізнесу; вибір способу започаткування бізнесу. Призначення підготовчої та основної стадій розробки бізнес-плану.

Тема 3. Підготовча стадія розробки бізнес-плану

3.1. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Поняття стратегії. Основні етапи стратегічного планування: оцінка загального стану (зовнішній та внутрішній

аналіз); визначення місії фірми; формулювання цілей діяльності фірми; аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії.

3.2. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу. Цілі оцінки та аналізу зовнішніх чинників. Аналіз загальноекономічних чинників зовнішнього середовища. Основні складові галузевого аналізу. Поняття “ключові фактори успіху” у певній сфері бізнесу. Оцінка конкурентної позиції фірми. Складання матриці конкурентного профілю.

3.3. Виявлення сильних і слабких сторін фірми. Необхідність аналізу ситуації на фірмі. Цілі аналізу дії внутрішніх чинників. Основні елементи оцінки сильних і слабких сторін фірми. Використання форми балансу в процесі внутрішнього аналізу. Поняття та сутність SWOT-аналізу.

3.4. Визначення місії фірми та цілей діяльності фірми. Поняття місії фірми. Необхідність визначення місії фірми. Окремі елементи формулювання місії фірми. Формулювання цілей діяльності фірми. Поняття цілей діяльності фірми як кінцевого стану, котрого фірма сподівається досягти у майбутньому. Показники, що використовуються для формулювання цілей у процесі бізнес-планування. Вимоги до правильно сформульованих цілей діяльності фірми.

3.5. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії. Типові стратегії за класифікацією М. Портера. Стратегія контролювання витрат: сутність; можливі способи побудови; умови ефективного застосування. Стратегія диференціації: сутність; фактори вибору; ринки застосування. Стратегія фокусування: сутність; послідовність розробки; можливі варіанти. Стратегії за Г.Л. Азовим. Стратегія оптимальних витрат. Основні принципи вибору стратегії.

Тема 4. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану

4.1. Структура бізнес-плану. Чинники, що визначають зміст бізнес-плану та його обсяги. Загальні вимоги до змісту бізнес-плану. Процес формування структури бізнес-плану. Структура бізнес-плану, орієнтованого на залучення інвестицій у виробничу діяльність: резюме; галузь, фірма та її продукція (послуги); дослідження ринку; маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; оцінка ризиків; фінансовий план.

4.2. Логіка розробки бізнес-плану. Неможливість розробки універсальної, стандартної послідовності опрацювання бізнес-плану. Внутрішня логіка розробки бізнес-плану: вибір продукції (послуг) для ринку; дослідження ринкового середовища майбутнього бізнесу; вибір розміщення фірми; прогнозування обсягів продажу продукції; визначення виробничих параметрів майбутнього бізнесу; опрацювання цінової та збутової політики; обґрунтування вибору організаційних параметрів фірми; опис потенційних ризиків бізнесу і дій для їх мінімізації; оцінка фінансових параметрів бізнесу; написання висновків з основних положень бізнес-плану (складання резюме).

4.3. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану: простота та лаконічність; функціональність; реалістичність припущень та передбачень; легкість пошуку потрібної інформації; наочність; забезпечення охорони конфіденційної інформації. Форма титульного аркуша. Функціональне призначення та правила оформлення змісту. Складання резюме, його призначення та зміст. Додатки: орієнтовний перелік матеріалів, що виносяться у додатки; правила оформлення.

Змістовий модуль 2. Розроблення розділів бізнес-плану та оцінювання економічної ефективності бізнес-проекту

Тема 5. Продукт (послуги) та ринок

5.1. Галузь, фірма та її продукція. Цілі розробки та структура розділу “Галузь, фірма та її продукція”. Аналіз поточного стану справ у галузі та очікуваних тенденцій її розвитку. Концепція поведінки фірми в галузі. Загальна характеристика фірми: стратегічні й тактичні цілі діяльності; основні види діяльності; стадія розвитку бізнесу фірми; географія діяльності. Продукт та (або) послуги фірми: фізичний опис продукту; привабливість та

конкурентоспроможність; стадія розробки продукту. Захист продукції патентами, товарними знаками, наявність “ноу-хау”, промислових та комерційних секретів ін. Перспективи й можливості зростання бізнесу в майбутньому.

5.2. Дослідження ринку. Цілі розробки та структура розділу “Дослідження ринку”. Основні етапи процедури дослідження ринку. Загальні параметри ринку продукції фірми (розміри ринку; тенденції розвитку; основні засоби задоволення попиту споживачів). Ідентифікація потенційних споживачів. Критерії сегментації ринку. Порівняльна оцінка привабливості визначених сегментів ринку. Визначення цільового ринку бізнесу. Обґрунтування вибору району розміщення фірми. Оцінка впливу зовнішніх факторів на бізнес фірми. Оцінка конкурентної позиції фірми на ринку визначення прямих і непрямих конкурентів; збирання інформації порівняльний аналіз найближчих конкурентів; визначення реальних факторів конкуренції на ринку; з’ясування конкурентної позиції фірми на ринку; визначення майбутніх джерел конкуренції.

Тема 6. План маркетингу

6.1. Цілі та логіка розробки маркетинг-плану. Основні завдання маркетинг-плану. Процес визначення цілей і завдань маркетингової діяльності фірми (орієнтирів маркетингової діяльності). Вибір та обґрунтування стратегії маркетингу та програм, що її забезпечують. Характеристика етапів стратегії маркетингу. Фінансове забезпечення плану маркетингу. Аналіз можливих обсягів продажу фірми.

6.2. Стратегія маркетингу. Загальна маркетингова стратегія фірми. Можливі підходи до опрацювання стратегії маркетингу. Засоби реалізації стратегії маркетингу: вибір каналів збуту продуктів бізнесу (типи каналів збуту; фактори вибору типу каналу збуту; опис власної системи збуту); формування цінової політики (етапи формування цінової політики; моделі та стратегії ціноутворення; застосування знижок із цін); організація рекламної кампанії (процедура опрацювання рекламної кампанії; бюджет витрат на рекламу; інші елементи політики просування товарів фірми); формування політики підтримки продуктів бізнесу. Майбутня стратегія маркетингу. Фінансові потреби на реалізацію плану маркетингу.

6.3. Прогнозування обсягів продажу. Основні напрямки аналізу припущень щодо можливих обсягів продажу: за часовими інтервалами; за видами товарів та послуг; за основними групами споживачів. Консервативні, найбільш імовірні та оптимістичні прогнози.

Тема 7. Виробничий план

7.1. Головні завдання та складові блоки виробничого плану. Основні завдання виробничого плану. Логіка опрацювання виробничого плану. Структура виробничого плану. Чинники, що впливають на обсяги та детальність інформації у виробничому плані.

7.2. Зміст виробничого плану. Основні виробничі операції (робочі процеси). Схема виробничих потоків. Машина та устаткування: характеристика виробничої бази; витрати на купівлю та (або) оренду; амортизаційні відрахування. Сировина, матеріали та комплектувальні вироби: перелік необхідних видів; їх постачальники; фінансові та інші умови постачання; запаси матеріальних ресурсів. Виробничі й невикористані приміщення: потреби бізнесу у виробничих та невикористаних приміщеннях; опис виробничих об’єктів; витрати на придбання та (або) оренду, ремонт, експлуатацію. Вплив зовнішніх факторів на виробничі параметри бізнесу.

Тема 8. Організаційний план

8.1. Цілі та структура організаційного плану. Головні завдання організаційного плану: довести правильність вибору організаційної форми бізнесу фірми; охарактеризувати головний управлінський персонал фірми; довести, що підприємець, його команда менеджерів та інший персонал фірми здатні практично реалізувати бізнес-план. Послідовність етапів розробки організаційного плану. Структура організаційного плану.

8.2. Змістова характеристика організаційного плану. Обґрунтування вибору організаційної форми бізнесу фірми: можливі організаційно-правові форми організації бізнесу в Україні, їх переваги і недоліки; критерії вибору форми організації бізнесу; причини вибору відповідної форми організації бізнесу. Визначення потреб фірми в персоналі: складання переліку необхідних видів діяльності; визначення чисельності персоналу за окремими категоріями; розрахунки вартості утримання персоналу; джерела покриття потреб у персоналі. Власники фірми, команда менеджерів та зовнішні консультанти: складання списку осіб, про яких необхідно навести інформацію в бізнес-плані; стислі анкетні характеристики найважливіших працівників фірми. Побудова матриці управлінських здібностей. Опрацювання організаційної схеми управління фірмою. Формування кадрової політики і стратегії фірми. Підготовка, механізми мотивації та оплати праці персоналу фірми.

Тема 9. Фінансовий план та оцінювання ризиків

9.1. Значення, зміст і технологія розробки фінансового плану. Цілі складання фінансового плану, його значення для самого підприємця, для потенційних кредиторів або інвесторів. Особливості фінансового плану проти інших розділів бізнес-плану. Зміст, логіка опрацювання та структура фінансового плану.

9.2. План доходів і витрат (прибутків та збитків). Послідовність складання плану доходів і витрат: визначення відповідних середньогалузевих показників; прогнозна оцінка обсягів продажу продуктів фірми; розрахунки прямих витрат фірми на виробництво та реалізацію продуктів (послуг) фірми; визначення валового прибутку; розрахунки операційних витрат фірми; обчислення операційного прибутку; визначення суми сплати відсотків за кредити; обчислення прибутку до сплати податків; обчислення суми податків і прибутку фірми; визначення чистого прибутку фірми. Проформа плану доходів і витрат. Знаходження точки беззбитковості.

9.3. План грошових надходжень і виплат (план руху готівки). Фактори, що визначають необхідність складання плану грошових надходжень і виплат. Процедура складання плану грошових надходжень і виплат. Проформа плану грошових надходжень і виплат. Чистий потік готівки. Додатний потік готівки. Від'ємний потік готівки.

9.4. Плановий баланс. Мета та вимоги до складання планового балансу. Проформа планового балансу. Активи балансу. Пасиви балансу. Зобов'язання перед власниками та акціонерами.

9.5. Очікувані фінансові коефіцієнти. Цілі розрахунків стандартних фінансових коефіцієнтів. Розрахунки фінансових коефіцієнтів, що відбивають інтереси: короткострокових кредиторів, довгострокових кредиторів, власників фірми. Аналіз чутливості. Фінансові потреби фірми та умови повернення коштів кредиторам та інвесторам.

9.6. Оцінювання ризиків. Типи можливих ризиків, що найчастіше розглядаються в бізнес-планах. Найбільш імовірні типи ризиків. Способи реагування на загрози бізнесу фірми: розробка організаційних та операційних процедур запобіжного (профілактичного) характеру; розробка альтернативних планів. Заходи з нейтралізації або мінімізації можливих негативних наслідків: підвищення якості та ефективності управління фірмою; передавання частки ризику іншим фізичним або юридичним особам хеджуванням або страхуванням; самострахування.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: проблемні лекції, робота в малих групах, мозкові атаки, презентації результатів.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. **Порядок поточного оцінювання знань з дисципліни для студентів денної форми навчання.**

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять, і має на меті перевірку рівня сформованості професійних компетентностей та їх складових.

Поточний контроль успішності навчальної діяльності студента здійснюється за складовими:

оцінка результативності у формуванні практичних умінь, що є складовими професійної компетентності (в процесі проведення практичних занять);

контроль сформованості теоретичних знань (у вигляді проведення контрольних робіт за матеріалом тем навчальної дисципліни);

контроль самостійної роботи (передбачає оцінювання результатів самостійної роботи та виконання домашніх завдань);

контроль активності у процесі засвоєння теоретичного матеріалу (оцінювання активності студента під час лекційної роботи). Не отримані бали за основними видами робіт студенту може бути компенсовано балами за написання та опублікування наукової статті – до 5 балів (*).

Максимально можлива кількість балів за видами та формами робіт:

робота на лекції – 12 балів;

активна участь у виконанні практичних завдань – 8 балів;

перевірка самостійної роботи – 12 балів;

експрес-опитування – 4 бали;

поточна контрольна робота – 6 балів;

колоквіум – 18 балів;

іспит – 40 балів.

Проміжний контроль.

Проміжний контроль рівня сформованості компетентностей за дисципліною здійснюється у формі колоквіуму, що передбачає проведення тестування та вирішення трьох завдань: стереотипного, діагностичного та евристичного. Проміжний контроль здійснюється двічі за семестр. Сума балів, яку студент може набрати за умови успішного проходження першого та другого колоквіумів – 18 балів.

Завдання для колоквіуму містять: тестові завдання, 1 стереотипне завдання, 1 діагностичне завдання, 1 евристичне завдання. Максимальна кількість балів – 9.

Тестове завдання – максимальна кількість балів – 3 балів.

Стереотипне завдання – максимальна кількість балів – 1 бали.

Діагностичне завдання – максимальна кількість балів – 2 бали.

Евристичне завдання – максимальна кількість балів – 3 бали.

Тестове завдання містить 10 запитань одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій та теоретичних положень навчальної дисципліни. Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів до тем, що вивчаються в межах модулів навчальної дисципліни.

Завдання стереотипного та діагностичного рівнів становлять ситуативні задачі за тематикою змістового модулю, що можуть містити розрахункові елементи.

Критеріями оцінки правильності вирішення стереотипного завдання є відповідність дій еталонному алгоритму вирішення та правильність розрахунку.

Критеріями оцінки правильності вирішення діагностичного завдання є правильність вибору методу рішення, що відповідає умовам ситуації, та правильність розрахунку.

Вирішення евристичного завдання передбачає виявлення рівня сформованості у студента здатності до практичного застосування набутих умінь та вибору оптимального шляху розв'язання комплексної проблеми, що містить елементи невизначеності, в межах тематики навчальної дисципліни.

Критеріями, за якими оцінюється успішність вирішення студентом евристичного завдання є: правильність у відборі релевантної інформації; логіка побудови алгоритму дій; правильність використання обраного інструментарію (та, додатковий критерій евристичного завдання другого колоквиуму - оптимальність обраного варіанту дій).

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожний екзаменаційний білет складається із 15 тестових завдань та 4 практичних ситуацій (одного стереотипного, двох діагностичних та одного евристичного завдання).

Тестове завдання – максимальна кількість балів – 15 балів.

Стереотипне завдання – максимальна кількість балів – 4 бали.

Діагностичне завдання – максимальна кількість балів – 6 балів за кожне завдання.

Евристичне завдання – максимальна кількість балів – 9 бали.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві».	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання: Метод інтерполяції в плануванні показників підприємства	Захист результатів виконання завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–	
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Бізнес-планування у ринковій системі господарювання».	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання: Методи екстраполяції та побудови трендів у плануванні показників підприємства	Захист результатів виконання завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
		Виконання самостійної роботи «Прогнозування збуту продукції підприємства засобами MS Excel»	Перевірка СРС	3
Тема 3.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Підготовча стадія розробки бізнес-плану»	Активна робота на лекції	2
	Практичне заняття	Практичне завдання: Розробка місії підприємства та побудова «дерева цілей».	Презентація результатів роботи малих груп	1
		Практичне завдання: Комплексна діагностика середовища підприємства та його оточення за допомогою SWOT-аналізу. Поточна контрольна робота	Поточна контрольна робота	3
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та експрес-опитування. Підготовка до поточної контрольної роботи.	Експрес-опитування	2
		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання самостійної роботи «Аналіз зовнішнього середовища за допомогою PEST-аналізу»	Перевірка СРС	3
Тема 4.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану»	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Колоквіум за змістовий модуль 1	Колоквіум	9
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Підготовка до колоквіуму: вивчення лекційного матеріалу та виконання практичних завдань	Перевірка колоквіуму	–
Тема 5.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «Продукт (послуги) та ринок»	Активна робота на лекції	2
	Практичне заняття	Практичне завдання: Опис продукції (послуги) та підприємства	Презентація результатів роботи малих груп	1
		Практичне завдання: Аналіз ринку та його особливостей, визначення факторів конкурентоспроможності	Презентація результатів роботи малих груп	1
	<i>Самостійна робота</i>			
		Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Презентація результатів роботи під час практичних занять
		Виконання самостійної роботи «Аналіз ринку, визначення конкурентів та вибір конкурентної стратегії для підприємства»	Перевірка СРС	3
Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція «План маркетингу».	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання: Формування комплексу маркетингу з урахуванням життєвого циклу товару. Визначення бюджету маркетингу.	Презентація результатів роботи малих груп	1
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття та експрес-опитування. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Експрес-опитування	2
			Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
Тема 7.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція «Виробничий план».	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання: Розробка плану виробництва	Захист результатів виконання завдань	1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання самостійної роботи «Формування плану маркетингу»	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–
			Перевірка СРС	3
Тема 8.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція «Організаційний план».	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне завдання: Розробка організаційного плану.	Захист результатів виконання завдань	1
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Захист результатів виконання завдань під час практичних занять	–	
Тема 9	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція «Фінансовий план та оцінювання ризиків»	Активна робота на лекції	2
	Практичне заняття	Практичне завдання: Визначення вартості проекту, складання планового балансу	Поточна контрольна робота	3
		Поточна контрольна робота		
		Колоквіум за змістовий модуль 1	Колоквіум	9
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Підготовка до колоквіуму: вивчення лекційного матеріалу та виконання практичних завдань	Перевірка колоквіуму	–	
Іспит				40

Рекомендована література

Основна

1. Афанасьєв М. В. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / М. В. Афанасьєв, Г. О. Селезньова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2012. – 448 с.
2. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.
3. Верланов Ю. Ю. Бізнес-планування: теорія та практика : [навчальний посібник] / Ю. Ю. Верланов, О. Ю. Верланов. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 244 с.

Додаткова

1. Барроу К. Бізнес-план: практ. посіб. / К. Барроу, П. Барроу, Р. Браун. – К. : Знання, 2001. – 285 с.
2. 12. Гетало В. П. Бізнес-планування : навч. посіб. / В. П. Гетало, Г. О. Гончаров, А. В. Колісник. – К. : Професіонал, 2008. – 240 с.
3. Горемыкин В. А. Энциклопедия бизнес-планов: Методика разработки. 75 реальных образцов бизнес-планов / В. А. Горемыкин, Н. В. Нестерова. – М. : Ось-89, 2003. – 1104 с.
4. Должанський І. З. Бізнес-план: технологія розробки : навч. посіб. / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : ЦНЛ, 2006. – 384 с.
5. Козловський В. О. Бізнес-планування : навч. посіб. / В. О. Козловський, О. Й. Лесько. – Вінниця : ВНТУ, 2006. – 190 с.
6. Кривонос А. О. Бізнес-планування на підприємстві : навч. посіб. / А. О. Кривонос. – К. : МАУП, 2006. – 160 с.
7. Кучеренко В. Р. Бізнес-планування фірми : навч. посіб. / В. Р. Кучеренко, В. А. Карпов, О. С. Маркітан. – К. : Знання, 2006. – 423 с.
8. Лапыгин Ю. Н. Бизнес-план: стратегии и тактика развития компании / Ю. Н. Лапыгин, Д. Ю. Лапыгин. – М. : Издательство «Омега-Л», 2009. – 350 с.
9. Македон В. В. Бізнес-планування : навч. посіб. / В. В. Македон. – К. : ЦУЛ, 2009. – 236 с.
10. Покропивний С. Ф. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування : навч. посіб. / С. Ф. Покропивний, С. М. Соболь, Г. О. Швиданенко. – К. : КНЕУ, 2002. – 379 с.
11. Слинков В. Н. Бизнес-план и организация финансово-хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособ. / В. Н. Слинков. – [2-е издание, стер.]. – К. : Алерта, 2006. – 456 с.
12. Тарасюк Г. М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз : навч. посіб. / Г. М. Тарасюк. – К. : Каравела, 2006. – 280 с.
13. Телетов О. С. Бізнес-план : навч. посіб. / О. С. Телетов. – Суми : В-во СумДУ, 2005. – 104 с.
14. Ясинський В. В. Бізнес-планування: теорія і практика: навч. посіб. / В. В. Ясинський, О. О. Гайдай. – К. : Каравела, 2004. – 232 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт ПНС ім. С. Кузнеця. Методичне забезпечення з навч. дисципліни «Бізнес-планування» [Електронний ресурс] / Г. О. Селезньова. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=5329>
2. Господарський кодекс України // Верховна Рада України: від 16.01.2003, № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний кодекс України // Верховна Рада України: від 31.03.2019, № 435-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

4. ЛигаБизнесИнформ. Режим доступу: www.liga.net/.
5. Наказ Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31 серпня 2010 року №73 «Про затвердження рекомендацій з розробки бізнес-плану інвестиційного проекту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073537-10#Text>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2013 року N1764 «Про затвердження примірної структури бізнес-плану інноваційного проекту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1764729-13#Text>
7. Налоги и бухгалтерский учет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : basa.tav.kharkov.ua/.
8. Нормативные акты Украины. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua/.
9. Право. Украина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.
10. Сервер Верховной Рады Украины. – Режим доступу : www.rada.gov.ua/
11. Украинское право. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrpravo.com/ua/.